

Tillstånd och prövning

E.ON Energidistribution AB

koncessioner@eon.se

Återkallelse av begäran om prövning i sak

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) avslår E.ON Energidistribution AB:s (556070-6060) återkallelse av begäran om att pröva ansökan i sak.

Beskrivning av ärendet

E.ON Energidistribution AB (E.ON) har tidigare ansökt om förlängning av två nätkoncessioner för linje, med anläggningsnr 380ZAe och 380ZAg, som avser två parallella 145 kV luftledningarna från Sege till Barsebäck i Burlövs, Staffanstorps, Lunds, Lomma och Kävlinge kommuner, Skåne län. E.ON begärde att nätkoncessionerna ska få en ny giltighetstid på 40 år. Ansökan kom in till Ei den 13 juni 2008. Nätkoncessionernas giltighetstid skulle annars ha löpt ut den 17 juni 2010. Nätkoncessionerna meddelades ursprungligen den 17 juni 1970 (380ZAg) och den 26 februari 1971 (380ZAe).

Den 1 juni 2013 infördes nya bestämmelser (och övergångsbestämmelser) i ellagen. Av dessa framgår bland annat att en nätkoncession som gäller vid ikraftträdandet ska gälla tills vidare. Det framgår dock även att en ansökan som har lämnats in före ikraftträdandet, om förlängning av giltighetstiden för en nätkoncession för linje med 40 år, ska prövas i sak om nätkoncessionshavaren begär det före utgången av november 2013. E.ON begärde den 30 april 2013 att ansökan ska prövas i sak.

Mot bakgrund av E.ON:s begäran om att få sin ansökan prövad i sak, har Ei prövat ansökan och meddelade förlängning av nätkoncessionerna den 8 november 2016 i två separata beslut (diarienumr 2008-105155 och 2016-102980). Nätkoncessionerna förenades med ett antal villkor. Besluten överklagades av bland annat E.ON och Lunds kommun. Mark- och miljödomstolen (MMD) upphävde Ei:s beslut och återförvisade ärendena till Ei för fortsatt handläggning, genom dom den 19 juni 2018 (mål nr M 6779-16 och M 7207-16). Domstolen har bland annat bedömt att Ei

2021-05-18

2018-102155-0019

borde låta E.ON komplettera sin ansökan gällande ledningarnas lokalisering och tekniska utförande. Ei har därefter fortsatt sin handläggning av ärendena i ett gemensamt ärende (dnr 2018-102155). Beslut har ännu inte fattats.

Den 11 februari 2020 tog Ei emot en skrivelse från E.ON, där det framgår att de vill återkalla sin begäran om att deras ansökan ska prövas i sak. De framför att det vid tidpunkten för ansökan förelåg skäl att få den prövad i sak, men att dessa skäl inte längre föreligger för de aktuella ledningarna.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Ellagen (1997:857)

En elektrisk starkströmsledning får inte byggas eller användas utan tillstånd (nätkoncession) (2 kap. 1 §).

En nätkoncession gäller tills vidare (2 kap 13 § första stycket).

En nätkoncession för linje får dock begränsas att gälla för en viss tid, om sökanden begär det eller om det annars finns särskilda skäl. Giltighetstiden får i ett sådant fall vara som längst femton år (2 kap. 13 § andra stycket).

En nätkoncession för linje, som har meddelats för en viss tid enligt 13 § andra stycket, får förlängas med upp till femton år i taget efter ansökan av nätkoncessionshavaren. Om sökanden begär det, får det beslutas att nätkoncessionen i stället ska gälla tills vidare (2 kap. 14 § första stycket).

En ansökan enligt första stycket ska göras senast två år före koncessionstidens utgång. Nätkoncessionen gäller till dess att ansökningen har prövats slutligt (2 kap. 14 § tredje stycket).

En nätkoncession för linje som gäller tills vidare får omprövas i fråga om ledningens sträckning, tillåten spänning och villkor (2 kap. 15 b § första stycket).

En omprövning får göras först 40 år efter det att nätkoncessionen meddelades (2 kap. 15 b § andra stycket).

Nätmyndigheten får besluta att en omprövning enligt 15 b § ska inledas efter ansökan av nätkoncessionshavaren eller en kommun eller en länsstyrelse som berörs av nätkoncessionen. Nätmyndigheten får också besluta att inleda en omprövning på eget initiativ (2 kap 15 c § första stycket).

En omprövning enligt 15 b § ska inledas, om en omprövning är motiverad med hänsyn till de intressen som anges i 2-4 kap. miljöbalken eller något annat angeläget allmänt intresse (2 kap. 15 d §).

Övergångsbestämmelser till ändringar i ellagen (2013:207)

2 kap. 13 och 14 §§ ellagen fick sin nuvarande utformning genom Lag (2013:207) om ändring i ellagen (1997:857). Av övergångsbestämmelserna framgår följande.

Ändringarna träder i kraft den 1 juni 2013 (första punkten).

En nätkoncession som gäller vid ikraftträdandet ska gälla tills vidare. En nätkoncession för linje som gäller vid ikraftträdandet ska dock anses som en sådan nätkoncession för linje som enligt 2 kap. 13 § i dess nya lydelse gäller för en viss tid, om den senast bestämda giltighetstiden är kortare än tjugofem år eller nätkoncessionshavaren före ikraftträdandet har ansökt om att giltighetstiden ska förlängas med en kortare tid än fyrtio år. Detta innebär inte att den giltighetstid som redan har bestämts begränsas (fjärde punkten).

En ansökan, som har lämnats in före ikraftträdandet, om förlängning av giltighetstiden för en nätkoncession för linje med fyrtio år ska prövas i sak, om nätkoncessionshavaren begär det före utgången av november 2013. Ansökan ska i sådant fall behandlas som en ansökan enligt 2 kap. 14 § i dess nya lydelse om att nätkoncessionen ska gälla tills vidare (femte punkten).

Ei:s motivering till beslutet

Frågan som Ei har att ta ställning till i detta beslut är om E.ON kan återkalla sin begäran om att ansökan ska prövas i sak. Frågan om E.ON ska meddelas förlängda nätkoncessioner är därmed inte föremål för denna prövning.

Ei konstaterar inledningsvis att ledningarnas ursprungliga nätkoncessioner, 380ZAe och 380ZAg, fortfarande gäller. Ei tog emot E.ON:s ansökan om förlängning av nätkoncession den 13 juni 2008 och giltighetstiden för nätkoncessionerna skulle ha löpt ut den 17 juni 2010. Nätkoncessionerna gäller därmed till dess att ansökan har prövats slutligt.

Enligt övergångsbestämmelserna skulle de aktuella nätkoncessionerna ha gällt tills vidare utan ny prövning, eftersom de gällde den 1 juni 2013, de ursprungliga giltighetstiderna var längre än 25 år och E.ON ansökte om att den nya giltighetstiden ska vara 40 år. Efter E.ON:s begäran att deras ansökan ska prövas i

sak ska ansökan dock behandlas som en ansökan om nätkoncession som ska gälla tills vidare och därmed prövas i sak.

E.ON har nu, efter att Ei fattat beslut och Mark- och miljödomstolen har återförvisat ärendena för fortsatt handläggning, framfört att de vill återkalla sin begäran om att få ansökan prövad i sak. Ei förstår det som att E.ON:s avsikt med detta är att återta det rättsliga agerande (rättshandling) som E.ON vidtog den 30 april 2013, som medförde att de aktuella nätkoncessionerna ska prövas istället för att automatiskt gälla tills vidare.

Om det inte finns någon begäran om att få ansökan prövad i sak framgår det av övergångsbestämmelserna att aktuella nätkoncessioner gäller tills vidare. Om E.ON med laglig verkan kan återkalla sin begäran på detta sätt skulle det därför innebära att ansökningarna om förlängning av nätkoncession skrivs av från vidare handläggning, eftersom de gäller tills vidare. Ei kommer då med stor sannolikhet att inleda ett ärende om att ompröva nätkoncessionerna, eftersom det gått mer än 40 år sedan nätkoncessionerna meddelades och eftersom Mark- och miljödomstolen i sin dom fastslagit att det finns behov av en prövning. Ei tolkar förarbetena som att en ny skyddstid för omprövning på 40 år inte kan anses börja gälla i och med avskrivning av ärendena (prop. 2012/13:70 s 76).

Om E.ON däremot inte, med laglig verkan, kan återkalla sin begäran om att få sin ansökan prövad i sak kommer Ei att fortsätta handläggningen av ärendena i det skede de befinner sig nu.

Det ovannämnda visar att Ei med stor sannolikhet kommer att göra en prövning av nätkoncessionerna oavsett om E.ON:s återkallelse beviljas eller inte.

Av förarbetena till lagändringen som trädde i kraft den 1 juni 2013 framgår att det huvudsakliga syftet med ändringarna är att prövningen i ärenden om nätkoncession ska bli enklare och mindre resurskrävande för både elnätsföretag och berörda myndigheter (prop. 2012/13:70 s 1). Vidare framgår skälen till att nätkoncessionshavaren ska ha möjlighet att få sitt ärende prövat i sak, även fast nätkoncessionen enligt lagändringen skulle ha gällt tills vidare. En nätkoncessionshavare, som har lämnat in sin ansökan, kan ha ett berättigat intresse av att den prövas i sak, då nätkoncessionen kan bli föremål för omprövning först 40 år efter beslut om nätkoncession. Vidare framgår att det kan vara svårt att motivera att en nätkoncessionshavare som lämnat in en ansökan om förlängning,

med de kostnader som detta medför, ska hamna i ett sämre läge än den som har lämnat in en ansökan om en ny nätkoncession för linje (prop. 2012/13:70 s 76).

Ei gör följande bedömning.

Ei anser inte att sökanden har möjlighet att med rättslig verkan återkalla sin begäran om prövning i sak under handläggningens gång. En begäran om prövning i sak är inte en sådan ansökan som sökanden kan råda över, på samma sätt som de kan råda över t.ex. en ansökan om nätkoncession för linje. En ansökan innebär att sökanden begär att en myndighet ska fatta ett visst beslut. Till dess att myndigheten fattar beslut kan sökanden dra tillbaka sin ansökan och därmed förhindra att beslutet fattas. E.ON:s begäran om prövning i sak innebar visserligen att nätbolaget begärde att Ei skulle göra en prövning, men den utgjorde en rättshandling (ett rättsligt agerande) som enligt övergångsbestämmelserna hade en omedelbar rättsföljd: Nätkoncessionerna gällde därmed inte tills vidare. Denna rättsföljd uppstod redan vid utgången av november 2013, som enligt övergångsbestämmelserna är det datum då nätföretagen senast kunde begära att få ärendet prövat i sak. Nätkoncessionernas status bestämdes alltså vid denna tidpunkt. Om E.ON ville att nätkoncessionen skulle gälla tills vidare automatiskt, utan föregående prövning, så skulle de ha återkallat sin begäran före utgången av november 2013.

Rättsföljden av E.ON:s begäran om prövning i sak var alltså att de aktuella nätkoncessionerna inte började gälla tills vidare. Den aktuella ansökan om förlängning av nätkoncession skulle istället prövas i sak och behandlas som en ansökan om att få nätkoncession tills vidare. Detta är en sådan ansökan som E.ON råder över. E.ON skulle alltså kunna återkalla sin ansökan om förlängning av nätkoncession. Detta skulle dock innebära att de aktuella ledningarna skulle sakna nätkoncession och inte längre få användas.

Ei vill även framhålla följande. Om sökanden skulle ha laglig rätt att återkalla sin begäran skulle, som tidigare nämnts, aktuella ansökningar om nätkoncession skrivas av från vidare handläggning och ett ärende om omprövning sannolikt initieras av Ei. Det skulle leda till en större arbetsbörda för sökanden, Ei och remissinstanser eftersom prövningen börjar om, vilket inte är förenligt med lagändringens syfte. Ei bedömer att ett sådant förfarande inte är rimligt och att ett sådant tillvägagångssätt inte kan anses ha varit lagstiftarens intention vid lagändringen 2013. Om sökanden har begärt att få sitt ärende prövat i sak anser Ei att det är mest effektivt och förutsebart att Ei får avsluta sin prövning.

Möjligheten att begära att en ansökan skulle prövas i sak infördes delvis för att sökanden inte skulle gå miste om den förnyade skyddstid för omprövning om 40 år, som ett nytt beslut om nätkoncession innebär. För att kunna få detta skydd var nätbolaget dock tvunget att avstå rätten till automatisk förlängning och låta sin ansökan prövas i sak, vilket medför en risk att Ei kan ställa nya krav på försiktighetsåtgärder m.m. eller helt avslå ansökan. Om prövningen i sak skulle leda fram till att det ställs nya krav eller ansökan avslås, så beror detta på att den prövande myndigheten (Ei eller överinstansen) bedömer att ledningen i den sökta sträckningen och det sökta utförandet inte är lämplig. Det är därför inte en lämplig ordning att sökanden kan avbryta prövningen genom att återkalla sin begäran om prövning i sak när prövningen inte faller ut till sökandens fördel. Om detta vore den avsedda tolkningen skulle alla nätbolag ha kunnat begära att alla deras ansökningar skulle prövas i sak, för att sedan dra tillbaka sin begäran i de fall prövningen inte faller ut till deras fördel. Detta kan inte ha varit lagstiftarens avsikt. Det är än mer tydligt att det är olämpligt i detta fall, där MMD har återförvisat ärendena till Ei.

Sökanden bör i ett sådant fall inte kunna backa processen och därigenom göra domstolens dom verkningslös.

Sammanfattande bedömning

E.ON kan inte med laglig verkan återkalla sin begäran om att få ärendena prövade i sak. E.ON:s återkallelse av begäran om prövning i sak ska därför avslås.

Hur man överklagar

Information om hur man överklagar finns i bilaga 1.

Detta beslut har fattats av avdelningschefen Daniel Norstedt. Vid den slutliga handläggningen deltog även juristen Göran Helsesten samt juristen Sara Saamel, föredragande.

Daniel Norstedt

Sara Saamel

Bilagor

Hur man överklagar beslutet (till Förvaltningsrätten)

Skickas till

E.ON Energidistribution AB (delges)

Lunds kommun (för kännedom)